

MIHÁLYI MOLNÁR LÁSZLÓ

HÉTKÖZNAPI FASIZMUS RESZLOVAKIZÁCIÓ

NÉVEN A FELVIDÉKEN, 1945 UTÁN

- adalékok a magyarokkal szemben elkövetett népiirtáshoz -

Köteles Ágoston

Felvidéki honfitársunk, Köteles Ágoston – akinek az édesanyja egyedül maradván három árvájával, kényszerűségből elfogadta a reszlovakizálást –, a mai napig borzongva beszél erről a történetről... Az MVSZ iránti megbecsülésből adta át Patrubby Miklós elnök szepsi látogatásakor a közelmúltban ezt a családi „ereklyét”, s hozzájárult annak publikálásához.

A felvidéki magyarokat a két világháború között nem sikerült elég-

Köteles Szamosy

Hlávová u. 11
Fő-u. 11

Lackó Köteles István [1900.10.30. Tornaújfalú – 1945.7.2. Nuzal (Csecsenország – GULAG)] és felesége sz. Haraszti Mária [Bódvavendégi 1909.2.25.-1995.9.10.] megesküdtek 1927.6.13.

A GULAGon maradt, apa nélküli és reszlovakizációra kényszerített Köteles Család (balra elől Köteles Ágoston)

gé megtörniük a szláv nemzetirtóknak. A második világháború végén a tömeggyilkos szovjet hadsereg elől sem menekültek el túl sokan, ezért az 1945. április 5-én keltezett kassai kormányprogram meghirdette a nem szláv elemek eltávolítását az országból.

Közben a párizsi béketárgyalásokon azt hazudták, hogy Magyarországon annyi szlovák van, mint amennyi magyar Szlovákiában, ezért kicserélhetők (ez volt a lakosságcsere alapja). Mivel sem a jogfosztás, sem az üldözés, a csehországi deportálás nem törte meg eléggé a felvidéki magyarságot, ezért a számszerűség csökkentése céljából azt hirdették, hogy a felvidéki magyarok valójában szlovák eredetűek, akiket az elnyomó magyarok elmagyarosítottak, ezért lehetővé kell számukra tenni (aki nem akarja házáat, vagyonát esetleg életét veszteni!), hogy visszatérjenek a szlovák nemzet kebelére.

Ennek propagandáját, levezénylését a Szlovák Liga nevű népiirtó szándékú (tehát fasisztának ne-

vezhető) szervezet vállalta magára. Ebben szerepet vállalt mind az akkori szlovák **Demokrata Párt**, mind pedig a **Kommunista Párt**, és ezek lapjai a *Pravda* és a *Čas* (Igazság, Idő). Név szerint például olyanok, akikről most utcák, terek, intézmények vannak elnevezve Szlovákiában: **Valdimir Clementis**, **Daniel Okáli**, **Ondrej Klokoč**, **Ladislav Novomeský**, **Gustáv Husák** stb., akik szerint a szlovákiai „magyartalanítást” sürgősen és hatékonyan véghez kell vinni. Közben folytak a deportálásokról szóló tárgyalások, és éppen a deportálásnak (valamint a vagyonvesztésnek és az állampolgári jogok megvonásának) elkerülését tette lehetővé, ha valaki reszlovakizált, vagyis úgymond „viszszatért hűséggel az anyanemzetéhez, a szlovákhhoz”. Az akciót 1946 nyarán kezdték el, kiemelt célpont volt az 1938-ban Magyarországhoz visszatért terület (a mai Dél-Szlovákia).

Viszont ebből a lehetőségből igyekeztek kizárni a nagyobb birtokkal, házzal, vagyonnal rendelkezőket, mert őket a kitelepítendő listáján akarták elűzni, hogy a szlovák betelepülők kaphassák meg a birtokot. A reszlovakizációt és a lakosságcserét egysegesen kezelték. 242 településen 100 ezer magyart jelöltek ki áttelepítésre és még ugyanennyit „tartálékoltak” ké-

Ústredná správa Slovenskej Ligy, Bratislava, Ul. Červenej armády 25

Císlo: 3862/1947.

Bratislava, dňa 20. X. 1947.

P. T.

Slovenská liga, ako národná organizácia poverená starostlivosťou o národnostne smiešané kraje Slovenska, od svojho vzniku hľadala spôsob navrátenia poblúdených a odvedených členov slovenského národa. Preto tiež vyšla s návrhom akcie reslovakizácie, ktorú vláda ČSR prijala. Tak Slovenská liga v národnom štáte Čechov a Slovákov, v ktorom občania neslovanských národností nemajú miesta, Vás zachránila a umožnila Vám návrat k národu, z ktorého pochádzate.

Aby Vaše zapojenie do národného celku slovenského šlo prirodzenou cestou, bez otrasov, prípadnej neistoty a neprijemnosti Slovenská liga Vás volá za členov do svojich sborov. STANTE SA ČLENOM SLOVENSKEJ LIGY! V našom bratskom ligárskom kruhu chceme Vás nielen sblížiť so Slovákmí, zapojiť do slovenského kolektíva a prevychovať, ale zaručiť Vám plnoprávnosť, istotu a ochranu v každom Vašom národnom, kultúrnom i hospodárskom podnikaní.

Svojim členstvom v Slovenskej lige nielen splatíte jej pomoc, ale aj verejne dokážete, že ste svoju reslovakizáciu mienili úprimne a vážne, čím zaistíte sebe i svojim spokojnú budúcnosť.

S rodáckym pozdravom:

A. Granatier, v. r.
predseda.

J. Boča, v. r.
gen. tajomník

A SZLOVÁK LIGA KÖZPONTI HIVATALA, POZSONY, VÖRÖS HADSEREG U. 25.

ügyiratszám 3862/1947

Pozsonyban, 1947. X. 20-án

Tisztelt Címzett!

A Szlovák Liga, mint azon nemzeti szervezet, mely Szlovákia nemzetiségileg vegyes térségeinek gondozásával van megbízva, a megalakulásától fogva kereste a szlovák nemzet eltévedt és elorzott tagjainak visszatérési módját. Ezért tett javaslatot a reszlovakizációra, amit a Csehszlovák Köztársaság kormánya elfogadott. Ezért a Szlovák Liga a csehek és szlovákok nemzeti államában, ahol s nem szláv nemzetiségeknek nem lehet helyük, Önt megmentette, és lehetővé tette visszatérését ahhoz a nemzethez, amelyből származik.

Annak érdekében, hogy az ön beilleszkedése a szlovák nemzet kebelére természetes úton, megrázkódtatás és esetleges elbizonytalanodás vagy kellemetlenség nélkül történjen, ezért a Szlovák Liga Önt meghívja a testületeibe. LEGYEN A SZLOVÁK LIGA TAGJA! A mi ligás testvéri köreinkben szeretnénk Önt nem csupán közelebb hozni a szlováksághoz, bekapcsolni a szlovákok közösségébe és átnevelni, hanem garantálni is akarjuk az Ön védelmét, teljes jogegyenlőségét és biztonságát valamennyi nemzeti, kulturális és gazdasági vállalkozásunkban.

A Szlovák Ligában való tagságával viszonzni tudja annak segítségét, és nyilvánosan bizonyíthatja, hogy a reszlovakizációs szándékát őszintén és komolyan vette, amivel önmagának és hozzátartozóinak nyugalmas jövőt biztosít.

Honfitársi üdvözléssel:
A. Granatier, s.k.
elnök

J. Boča, s.sk.
főtitkár

P. T. Mária K ö t e l e š ,

Turianska Nová Ves.

S potešením Vám oznamujeme, že Vám bola priznaná reslovakizácia.

Reslovakizácia je návrh Slovenskej ligy.

Slovenská liga reslovakizáciou zachránila Vás, Vašu rodinu, Váš majetok.

Slovenská liga zaistila Vám spokojnú budúcnosť a istotu osobnú i majetkovú.

Slovenská liga sa stará a usiluje, aby reslovakizácia bola skoro prevedená a dokončená.

Odvďačte sa Slovenskej lige!

Staňte sa členom Slovenskej ligy!

Predplaťte si týždenník reslovakizantov: „Náš národ“!

Prispejte na všennárodné ciele Slovenskej ligy pripojenou složenkou podľa svojich majetkových možností.

Členský príspevok je Kčs 60— ročne. Ročné predplatné na „Náš národ“ činí Kčs 100—

Ďakujeme Vám!

T.c.

Mária Köteleš,

Tornaújfalu

Örömmel közöljük Önnek, hogy elfogadták reszlovakizációját.

A reszlovakizáció a Szlovák Liga javaslata volt.

A Szlovák Liga megmentette Önt, az Ön családját, az Ön vagyonát.

A Szlovák Liga nyugalmas jövőt biztosított Önnek valamint személyes és anyagi biztonságot.

A Szlovák Liga azért igyekezik és munkálkodik, hogy a reszlovakizáció mihamarább végbemenjen és befejeződjön.

Hálálja meg a Szlovák Ligának!

Legyen tagja a Szlovák Ligának!

Fizesse elő a reszlovakizáltak hetilapját, a „Nemzetünk“-et!

Járuljon hozzá a Szlovák Liga össznemzeti céljainak megvalósításához a mellékelt postai utalványon anyagi lehetőségei szerint.

Az évi tagsági díj 60.- csehszlovák korona. A „Nemzetünk” éves előfizetése 100.- cs. korona.

Köszönjük Önnek!

sőbbi intézkedések esetére, ha a reszlovakizációval nem érnének el kellő „eredményt”.

1945-ben a mai Szlovákia területén háromnegyed millió magyar élt, de 1946-ban, amikor 25 déli járásban összeírást tartottak (nem népszámlálást), már csak kb. 550 ezren jelentették magukat magyarnak. A jeles szlovák sovíniszta vizsont úgy gondolták, hogy ebből csak maximum 200 ezer lehet magyar eredetű, vagyis ezeket kell likvidálni, a többit pedig beolvasztani. A jelentések szerint több

mint 350 ezer kérvény (cca. 100 ezer család) érkezett reszlovakizációra. A megfélemlítést fokozták csehországi kényszermunkára hurcolással, koncepciós perekkel, magyarok elleni nyilvános megtorlásokkal (magyar beszédért kopaszra nyírás, megverés, megsejgyenítés járt).

Egy korszak egyik dokumentuma a Szepsiben élő Köteles Ágostontól származik, a Bódva-völgyi Tornaújfalu községből, ahonnan édesapját a szovjetek elhurcolták (a csecsenföldi Nuzal haláltábo-

Mihályi Molnár László

Idegen megszállás alatt Trianon árnyékában

*lúdbőrösen holt avarban járunk
szívünk fárad alig ver az ér
hosszú hideg üres éjek várnak
míg az ősztől mogorván elválnak
és egy reggel ránk szakad a tél
fakult képek s éltető remények
kétségek és megrabolt hitünk
ennyi maradt tépett tarisznyánkban
amit féltve tovább cipelünk
a cél oly távol
s talán éppen holnap
érünk révbe
ha befagy a folyó
talán ma lesz
utoljára tegnap
és sírunkat fedi be
a hó*

rában halt meg), s az árvák megmentésére a gyermekek édesanyja reszlovakizált. Köteles Ágoston ilyen „pályakezdése” sok ezer magyar gyermek sorsához hasonló a Felvidéken, akik közül bizony rengetegen be is olvadtak a népünk-re rontott szláv tengerbe. Köteles Ágoston azonban nem nyughat bele ebbe a hazugságba, ezért gyűjtötte össze azokat a dokumentumokat, melyek rávilágítanak e helyzet igazságára, s rövidesen ezeket talán nyomtatásban is megismerhetjük...

(közreadja Mihályi Molnár László)

Megjegyzés:

A Szlovák Liga (Slovenská liga) nemzeti kulturális egyesületként alakult meg 1920-ban, azzal a céllal, hogy a magyarok lakta területeken elszlovákosítsa a lakosságot. Jelentős kormánytámogatást kaptak például szlovák iskolák nyitására, színmagyar vidékeken. Így a zsellérfalvakban ingyen tej járt és tanszer a szlovák iskolába jelentkezőknek. Ily módon szűnt meg a magyar iskola Makrancon (Szepsi mellett) 1922-ben, s azóta sem nyílt meg, pedig a szinkatolikus községben csak magyar szentmisét igényelnek (de már van szlovák nyelvű is, és akkor van elég üllőhely a templomban). A Liga 1948-ban beolvadt a szintén sovíniszta Matica slovenská (Tót anyácska) nevű szervezetbe.